

संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान २००३-०४
राज्यस्तरीय तपासणी समितीच्या अध्यक्षपदी
प्रधानसचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांची नियुक्ती

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासननिर्णय क्रमांक रासदौ १००४/प्र.क्र.४२७/पा.पु.१६, दि. २४ सप्टेंबर २००४
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२

वाचा:- शासननिर्णय पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग क्रमांक अभियान-२००३/प्र.क्र.२७८/पापु १६,
दिनांक २४ सप्टेंबर २००३

प्रस्तावना - ग्रामीण स्वच्छतेच्या कार्यक्षेत्रात लोकसहभाग वाढावा या दृष्टीकोनातून सन २०००-०१ पासून राज्याच्या ग्रामीण भागात संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. या अभियानात सहभागी होणा-या ग्रामपंचायतींमधून प्रत्येक स्तरावर उत्कृष्ट ग्रामपंचायतींची निवड करण्यासाठी एकुण पाच स्तरावर तपासणी होते. या तपासणीसाठी संदर्भाधीन शासननिर्णयाद्वारे प्रत्येक स्तरावर तपासणी समित्या गठित करण्यात आल्या असून राज्यस्तरावरील तपासणी समिती, मा.राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित करण्यात आली आहे. प्रतिवर्षी ही समिती विभागस्तरावर निवडून आलेल्या गावांची तपासणी करून त्यातून राज्यस्तरावरील गुणानुक्रमे प्रथम तीन उत्कृष्ट ग्रामपंचायतींची तसेच तीन विशेष पुरस्कार प्राप्त ग्रामपंचायतींची निवड करते. तथापि, दि.२४ ऑगस्ट २००४ पासून राज्यात दि. १३ सप्टेंबर २००४ रोजी होणा-या विधानसभा निवडणुकीची, आचारसंहिता लागू झाली असून राज्याचे मुख्य निवडणूक अधिकारी यांच्या आदेशानुसार या अभियानांतर्गत करावयाच्या तपासणीसाठी गठित केलेल्या समितीत लोकनियुक्त प्रतिनिधींचा समावेश करता येत नसल्यामुळे सन २००३-०४ मध्ये राबविलेल्या अभियानांतर्गत ज्या ग्रामपंचायती विभागस्तरावर निवडून आल्या आहेत. त्यांची तपासणी करण्यासाठी गठित केलेल्या राज्यस्तरीय तपासणी समितीच्या अध्यक्षपदी पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचे प्रधानसचिव यांची नियुक्ती करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासननिर्णय- सन २०००-०१ पासून राज्याच्या ग्रामीण भागात संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान राबविण्यात येत आहे. या अभियानांतर्गत, विभागस्तरावर निवडून आलेल्या बारा ग्रामपंचायतींमधून राज्यस्तरावरील तुकडोजी महाराज स्वच्छ ग्राम स्पर्धेतर्गत प्रथम तीन सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायतींची तसेच ग्रामअभियानांतर्गत असलेल्या निधीतून द्यावयाच्या तीन विशेष बक्षीसासाठी ग्रामपंचायतींची निवड, राज्यस्तरावरील तपासणी समिती करते.

२. या तपासणीसाठी या विभागाच्या संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये मा. राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्य स्तरावरील मूल्यमापन समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. ही समिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. मा. राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता
२. सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
३. सचिव, ग्राम विकास विभाग
४. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण

- अध्यक्ष
- सदस्य
- सदस्य
- सदस्य

५. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा - सदस्य
६. महासंचालक, आरोग्य महासंचालनालय अथवा त्यांनी नामनिर्देशन केलेले आरोग्य सहसंचालक - सदस्य
७. संचालक, प्राथमिक शिक्षण, पुणे अथवा त्यांनी नामनिर्देशन केलेले शिक्षण सहसंचालक - सदस्य
८. एका सेवाभावी संस्थेचा प्रतिनिधी म्हणून युनिसेफ अथवा वॉटर अँड सॅनिटेशन, साऊथ एशिया या संस्थेचा प्रतिनिधी - सदस्य
९. एक ज्येष्ठ पत्रकार/संपादक - सदस्य
१०. उप सचिव तथा संचालक, सुधारणा सहाय्य व प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग - सदस्य सचिव

३. सन २००३-०४ मध्ये राबविण्यात येत असलेल्या अभियानांतर्गत आता विभागस्तरावरील तपासण्या व बक्षीस वितरण पूर्ण झाले असून आता राज्यस्तरीय समितीने सहा विभागातून निवडून आलेल्या बारा गावात प्रत्यक्ष जावून ग्रामपंचायतींनी केलेल्या कामाचे मूल्यमापन करणे आवश्यक आहे. तथापि, दि. २४.८.२००४ पासून राज्यातील विधानसभा निवडणूक संदर्भातील आचार संहिता लागू झाली आहे. यासंदर्भात राज्याचे मुख्य निवडणूक अधिकारी यांनी आचारसंहितेच्या कालावधीत करावयाची करावयाचे तपासणी दौरे लोकनियुक्त प्रतिनिधींना वगळून करण्याचे निदेश दिले आहेत.

४. त्यास अनुसरून सन २००३-०४ मध्ये राबविलेल्या अभियानात विभागस्तरावर निवडून आलेल्या ग्रामपंचायतींची तपासणी करण्यासाठी नियुक्त राज्यस्तरीय समितीत मा.राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांना या वर्षीच्या तपासणीत उपरोक्त परिस्थितीमुळे सहभागी होता येत नसल्याने त्यांच्या ऐवजी प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता यांच्या अध्यक्षतेखाली वर नमूद केलेल्या अन्य सर्व सदस्यांचा समावेश असलेल्या समितीकडून करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर समितीने दिलेला निकाल अंतिम समजण्यात येईल, त्यास कोणत्याही स्तरावर अपील करता येणार नाही.

५. राज्यस्तरीय तपासणी समितीतील सदर बदल हा फक्त सन २००३-०४ मध्ये राबविण्यात येत असलेल्या अभियानासंदर्भात आहे.

प्रति, महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- ३) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- ४) सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- ५) सर्व जिल्हा परिषद अध्यक्ष.
- ६) मुख्य सचिव मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मुख्य निवडणूक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.
- ८) संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियानांतर्गत राज्यस्तरीय तपासणी समितीचे अध्यक्ष व सर्व सदस्य
- ९) महासंचालक माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सर्व विभागीय आयुक्त
- ११) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
- १२) सर्व उपायुक्त (विकास)
- १३) सर्व सहाय्यक आयुक्त (विकास)
- १४) सर्व जिल्हा परिषदांचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी. (पंचायत)
- १५) ग्रामविकास विभाग
- १६) पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागातील सर्व नियंत्रक अधिकारी.
- १७) निवडनस्ती.

(सुधीर साकरे)
उपसचिव महाराष्ट्र शासन.